

EN RESA TILLBAKA TILL FRIHETEN

Catherine Johnson

Lärarmaterial

- Svar på elevuppgifter
- Förslag på diskussionsfrågor och ytterligare uppgifter

Tema

Boken behandlar ämnen som rasism, slaveri och sociala villkor under 1700-talet, men även personligt mod, uppfinningsrikedom och vänskap.

Egna noteringar

Textförståelse

Kapitel 1: Varför väljer Olaudah att sluta fly när han blir jagad av kidnapparna?

Svar: Han stannar så fort de har fångat in hans syster, Ifeoma.

Kapitel 2: Vad tror Olaudah är orsaken till att skeppet inte rör sig i början av sjöresan?

De stora tumlarna som simmar i vattnet i närheten av skeppet hindrar det.

Kapitel 3: Varför fortsätter pojkarna att slåss, trots att de kunde ha slutat redan efter de första slagen?

Flera äldre sjömän dyker upp och har en vadslagning om vem av pojkarna som ska vinna slagmålet.

Kapitel 4: Vad är det Daniel Queen går med på att lära Olaudah?

Att läsa och skriva.

Kapitel 5: Vad är Olaudah rädd ska hända när han kommer till fröknarna Guerins hus?

Att de ska sätta en järnkorg på honom om han pratar utan tillåtelse.

Kapitel 6: Vad försöker Olaudahs tidigare skeppskamrater göra när de får veta att han ska säljas?

De försöker samla ihop pengar för att köpa honom fri.

Kapitel 7: Varför vill kapten Farmer att Olaudah ska följa med på hans resor?

De sjömän han har ombord dricker och går inte att lita på. Han tycker att Olaudah är en kunnig och pålitlig sjöman.

EN RESA TILLBAKA TILL FRIHETEN

Catherine Johnson

Kapitel 8: Vad händer Joseph Clipson när han tas iland av den främmande kaptenen?

Han spärras in på kaptenens skepp som en förrymd slav.

Kapitel 9: Vilken fara upptäcker Olaudah när han har vaktjänst på skeppet?

Skeppet är på väg rakt mot en stor klippa.

Kapitel 10: Varför vill inte Olaudah ta tjänst som sjöman på sin resa tillbaka till England?

Han är trött på att ro och rigga segel och föredrar att betala för resan i stället.

Textförståelse, nivå 2

Bläddra igenom kapitel 5 och 6 igen.

Varför bestämmer sig Olaudahs första husbonde, Michael Pascal, för att sälja honom?

Ett svar skulle kunna se ut så här: Pascal tycker att Olaudah blir till ett allt större besvär eftersom han i Pascals ögon tar sig för många friheter: han pratar för mycket, lär sig läsa och låter döpa sig. Pascal tycker inte att Olaudah vet sin plats som slav när han vill utbilda sig och säger att han vill bli fri. När systrarna Guerin behandlar Olaudah som en jämlike blir Pascal arg av samma anledning: man kan inte se på någon som en jämlike och samtidigt hålla denne kvar i slaveri.

Bläddra igenom kapitel 8 igen.

Beskriv vad det är som händer som får kapten Farmer att prata om "den starkes rätt".

Ett svar skulle kunna se ut så här: Joseph Clipson vill ta hjälp av lagen och en domare för att bevisa att han är en fri man, men misslyckas och blir i stället bortförd och kidnappad av den främmande kaptenen. Med "den starkes rätt" menar Farmer att det är de starka och mäktiga som bestämmer vad som är rätt och fel, vare sig det är rättvist eller inte, och att en person av låg ställning inte har samma chans att få rätten på sin sida. En slav saknade helt rättigheter och kunde därför inte hävda sig mot någon med högre ställning, särskilt inte mot en mäktig vit man.

Para ihop

Para ihop varje person med rätt beskrivning. (Skriv den siffra, 1–6, som stämmer in på personen.)

Daniel Queen	3	1. Blir Olaudahs bästa vän på skeppet.
Systrarna Guerin	5	2. Skeppskapten som fraktar handelsvaror i Karibien.
Robert King	6	3. Lär Olaudah att läsa ombord på skeppet.
Richard Baker	1	4. Drömmer om att kunna köpa en egen häst.
Thomas Farmer	2	5. Ger Olaudah ett hem i London.
William Purdy	4	6. Den som till sist ger Olaudah hans frihet.

EN RESA TILLBAKA TILL FRIHETEN

Catherine Johnson

Diskussionsfrågor

Fundera kring dessa frågor, tillsammans i grupp eller enskilt.

1. I kapitel 10 berättar Olaudah hur de vita männen inte "lyfte ett finger" för att ta sig ifrån det förlista skeppet. Fundera över hur samhället såg ut och hur slaveriet kunde påverka människor i det samhället. Varför tror du att de vita männen betedde sig så?

Ett svar skulle kunna se ut så här:

- Jag tror att det kan bli så i ett mycket ojämnt samhälle där "den andre" (t.ex. slaven, tjänaren eller den person som anses underlägsen) tvingas bära alla tunga bördor och passa upp på den som har en högre ställning. Om man har den inställningen, att man kan utnyttja och se ner på vissa i samhället, blir man van vid att andra ska sköta allt. Varför ska jag lyfta ett finger om samhället är uppbyggt på att någon annan, någon mindre värd, kan göra det åt dig i stället?

2. Trots mycket svåra livsvillkor lyckas Olaudah köpa sin egen frihet och blev som vuxen en både känd och framgångsrik motståndare till slaveriet. Vad tror du det var som gjorde att han klarade sig så bra, trots att han levde i ett samhälle där slaveriet, rasismen och de stora klasskillnaderna var så tydliga? Nämn åtminstone tre orsaker som hjälpte honom att lyckas.

Några svar skulle kunna se ut så här:

- Han fick möjligheten att lära sig läsa och skriva, och undervisades på olika sätt i tex räknelära och bibelkunskap, både ombord på fartygen han tjänade och senare av fröknarna Guerin. Han fick gå i skolan och hade tillgång till ett bibliotek.
- Han behandlades bättre än många andra slavar under den här tiden och skonades på så sätt från det hårda slavarbetet och den tortyr som många andra drabbades av.
- Hans kunskaper som sjöman och kamratskap med andra ombord gav honom självförtroende, och han lärde sig allteftersom många olika färdigheter, som rakning och hårklippning, att arbeta som skrivare och sköta fartygshandel.
- Han fick ofta uppskattning från andra för sina färdigheter, och hans eget driv och möjligheten att tjäna egna pengar bidrog praktiskt till att han kunde köpa sin frihet. Kanske var det kombinationen av detta driv, de yttre lyckosamma omständigheterna, möjligheten till utbildning och även turen att stöta på en del vänliga människor, som bidrog till att han lyckades.

Förslag på ytterligare arbetsuppgifter

Låt eleverna välja mellan att:

1. FORSKA. Leta upp fakta om en av de historiska karaktärer eller händelser som anges på nästa sida.
2. LITTERATURKRITIK. Skriva en sammanhängande recension av *En resa tillbaka till friheten*. Ge gärna eleverna några exempel på hur recensioner kan se ut genom att de får bläddra i tidningar eller läsa recensioner på nätet (tex på www.barnboksbloggen.se, tonårsboken.blogspot.com.)

Uppgifterna beskrivs på följande sidor och kan skrivas ut som extrauppgifter.

EN RESA TILLBAKA TILL FRIHETEN

Catherine Johnson

Extrauppgift – forska om en historisk karaktär eller händelse

Leta upp fakta om en av dessa karaktärer eller händelser:

- Ta reda på hur triangelhandeln och fartygsrutterna såg ut under den transatlantiska slavhandeln på 1700- och 1800-talen.
- Hur kunde livet för en slav på ett amerikanskt plantage se ut?
- Hur behandlades slavarerna på de slavskepp som förde dem från Afrika till Amerika? Vilka utförde denna handel och från vilka länder kom de kidnappade afrikanerna?
- Undersök på vilka sätt Sverige deltog i den transatlantiska slavhandeln. Vilka var inblandade i verksamheten?
- Forska kring någon av de frihetskämpar som kämpade för att slaveriet skulle avskaffas, till exempel Harriet Tubman eller Frederick Douglass (båda amerikanska abolitionister under 1800-talet), Harriet Beecher Stowe (författare till romanen *Onkel Toms stuga*), William Wilberforce (brittisk politiker), Ignatius Sancho, (brittisk abolitionist och samtida med Equiano), eller någon annan.

Jag har valt:

Fakta jag hittat:

EN RESA TILLBAKA TILL FRIHETEN

Catherine Johnson

Extrauppgift – recension

Skriv en recension av En resa tillbaka till friheten som om du var en recensent i en tidning. Börja med några grundläggande fakta:

1. Titel och författare
2. Vilket år kom boken ut?
3. Vilka/vilken genre/typ av bok är det? (tex deckare, ungdomsbok, science fiction, thriller, historisk roman, biografi, äventyrsberättelse, lättläst thriller osv)

Utgå gärna från dessa punkter i din recension:

1. Sätt en rubrik på din recension precis som recensenter gör i tidningarna.
2. En kort sammanfattning av handlingen, där även huvudpersonen/huvudpersonerna nämns.
3. Vad är bokens tema – vilka känslor, problem och konflikter tar boken upp? Förändras eller utvecklas huvudpersonerna genom berättelsens gång? Om ja, hur?
4. Hur är språket och stilen i boken? Är den ordrik, effektivt berättad, behärskad, sprudlande, fantasi-full, torr, humorlös, känslös osv? Gillar du stilen?
5. Vad du tycker om boken? Är den läsvärd/inte läsvärd? Varför?
6. Tänk på att inte avslöja viktiga händelser eller bokens slut i din recension. Tänk också på att utveckla dina åsikter och inte bara använda enkla beskrivningar "rolig" eller "tråkig". Utveckla varför du tycker att den till exempel är rolig. Försök även variera ditt språk så att inte alla meningar börjar på samma sätt.

EN RESA TILLBAKA TILL FRIHETEN Catherine Johnson

Extrauppgift – recension

Titel:

Författare:

Utgiven år:

Förlag:

Min recension